

143

1440-1449

VI. A bűnbánat és a kiengesztelődés szentsége

1440 A bűn elsősorban Isten megbántása, a vele való közösség megszakítása. Ugyanakkor kárt okoz az Egyház közösségének is. Ezért a megtérés egyidejűleg hozza Isten bűnbocsánatát és a kiengesztelődést az Egyházzal, amit a bűnbánat és a kiengesztelődés szentsége liturgikusan kifejez és megvalósít.

EGYEDÜL ISTEN BOCSÁTJA MEG A BŰNT

1441 Egyedül Isten bocsátja meg a bűnöket. Mivel Jézus az Isten Fia, önmagáról mondja: "az Emberfiának van hatalma a földön megbocsátani a bűnöket" (Mk 2,10), és Ő maga gyakorolja ezt az isteni hatalmat: "Bocsánatot nyertek bűneid!" (Mk 2,5). Sőt isteni tekintélye folytán átadja az embereknek, hogy az Ő nevében gyakorolják ezt a hatalmat.

1442 Krisztus úgy akarta, hogy egész Egyháza imádságaiban, életében és cselekedeteiben jele és eszköze legyen annak a megbocsátásnak és kiengesztelődésnek, melyet Ő vére árán szerzett nekünk. A föloldozás hatalmának gyakorlását azonban az apostoli hivatalra bízta. Ez van megbízva "a kiengesztelődés szolgálatával" (2Kor 5,18). Az Apostol "Krisztus nevében" kapta küldetését; általa maga Isten buzdít és kér: "engesztelődjete ki az Istennel" (2Kor 5,20).

KIENGESZTELŐDÉS AZ EGYHÁZZAL

1443 Jézus nyilvános élete során nem csupán megbocsátotta a bűnöket, hanem megmutatta a megbocsátás hatását is: a bűnösöket, akiknek megbocsátott, visszafogadta Isten népe közösségébe, ahonnan a bűn eltávolította vagy kizárta őket. Ennek nyilvánvaló jele, hogy Jézus asztalához engedi a bűnösöket, sőt Ő maga ül asztalukhoz; olyan gesztus ez, amely megindítóan fejezi ki az Istentől kapott megbocsátást és a visszatérést Isten népe körébe.

1444 Amikor az Úr Apostolait saját bűnbocsátó hatalmának részesévé teszi, arra is hatalmat ad nekik, hogy a bűnösöket kiengeszteljék az Egyházzal. Feladatuk ezen egyházi dimenziója mindenekelőtt Krisztus Simon Péternek mondott ünnepélyes szavában fejeződik ki: "Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötysz a földön, megkötött lesz a mennyben is, és amit föloldasz a földön, föloldott lesz a mennyben is." (Mt 16,19) Bizonyos, hogy "azt az oldó és kötő hivatalt, amit Péter kapott, a fejével kapcsolatban álló apostolkollégium is megkapta (Mt 18,18; 28,16-20)".

1445 A kötni és oldani szavak jelentése: az, akit ti kizártok közösségetekből, ki van zárva az Istennel való közösségből; azt, akit ti ismét visszafogadtok közösségetekbe, Isten is visszafogadja az övébe. Az Egyházzal történő kiengesztelődés elválaszthatatlan az Istennel való kiengesztelődéstől.

A BŰNBOCSÁNAT SZENTSÉGE

1446 Krisztus a bűnbánat szentségét Egyházának valamennyi bűnös tagja, mindenekelőtt azok számára alapította, akik a keresztség után súlyos bűnbe estek és így elvesztették a keresztségi kegyelmet és az egyházi közösséget megsebeztek. Nekik a bűnbánat szentsége új lehetőséget nyújt a megtérésre és a megigazulás kegyelmének visszanyerésére. Az egyházatyák ezt a szentséget úgy mutatják be, mint "második mentődeszkát a kegyelem elvesztésének hajótörése után".

1447 A századok folyamán a konkrét forma, melynek keretében az Egyház ezt az Úrtól kapott hatalmat gyakorolta, sokat változott. Az első századokban a keresztségük után különösen súlyos bűnöket (pl. bálványimádás, emberölés vagy házasságtörés) elkövető keresztények kiengesztelődése rendkívül szigorú fegyelmi követelményhez volt kötve: a bűnbánóknak bűneik miatt sokszor éveken át nyilvánosan kellett vezekelniük, mielőtt a megbocsátást elnyerték. E "bűnbánók rendjébe" (mely csak bizonyos súlyos bűnök levezeklésére szolgált) csak ritkán, egyes vidékeken az életben csak egyszer bocsátottak valakit. A keleti szerzetesi hagyománytól indítva a 7. században ír misszionáriusok hozták Európába a "magánbűnbánat" gyakorlatát. Ez nem igényelt hosszadalmas, nyilvános vezeklést az Egyházzal történő kiengesztelődés előtt. A szentség ettől kezdve a bűnbánó és a pap között rejtett módon valósult meg. Ez az új gyakorlat biztosította az ismétlés lehetőségét és elvezetett a rendszeres gyónás gyakorlatához. Lehetővé tette, hogy egyetlen szentségi cselekményben lehessen fölloldozni a súlyos és a bocsánatos bűnöket. Nagy vonalakban az Egyház a bűnbánattartásnak ezt a formáját gyakorolja napjainkig.

1448 A különböző változások ellenére, melyeken a szentség szertartása és fegyelme a századok során átment, alapszerkezete változatlan maradt. Két egyenlőképpen lényeges eleme van: egyrészt a Szentlélek hatására megtérő ember cselekedete, a bánat, a bűnvallás és az elégtétel; másrészt Isten cselekedete az Egyház szolgálata által. Az Egyház, mely a püspök és papjai által Jézus Krisztus nevében a bűnbocsánatot adja és meghatározza az elégtétel módját, imádkozik a bűnösért és vele együtt bűnbánatot tart. Így a bűnös meggyógyul és újra fölvétetik az egyházi közösségbe.

1449 A latin Egyházban használatos fölloldozási forma kifejezi a szentség lényegi elemeit: az irgalmasság Atyja a forrása minden megbocsátásnak. Ő viszi végbe a bűnösök kiengesztelődését Fiának húsvétja és Lelkének ajándéka erejével, az Egyház imádsága és szolgálata által:

"Isten, a mi irgalmas Atyánk, aki szent Fiának kereszthalála és föltámadása által kiengesztelte önmagával a világot, és kiárasztotta a Szentlelket a bűnök bocsánatára, az Egyház szolgálata által bocsásson meg neked, és adja meg a békét. És én fölloldozlak téged bűneidtől az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében."